



## PRESSITEADE NR 163/23

Luxembourg, 26. oktoober 2023

Kohtujuristi ettepanek kohtuasjas C-670/22 | Staatsanwaltschaft Berlin (EncroChat)

### Kohtujurist Ćapeta: prokurör võib koostada Euroopa uurimismääruse teises liikmesriigis juba kogutud tõendite üleandmiseks

*See on nii juhul, kui riigisisese õiguse kohaselt on prokuröril lubatud määrata üleandmine sarnases riigisiseses asjas. Sellisel juhul ei tohi Euroopa uurimismäärust koostav asutus või ametiisik hinnata tõendite kogumise õiguspärasust Euroopa uurimismäärust täitvas liikmesriigis.*

EncroChat oli krüpteeritud telekommunikatsioonivõrk, mis pakkus oma kasutajatele peaaegu täielikku anonüümsust: seadmel puudusid kaamera, mikrofon, GPS-seade ja USB-port; sõnumeid oli võimalik panna kustuma automaatselt ning kasutajad said pärast spetsiaalse PIN-koodi sisestamist või pärast korduvat järjestikust vale parooli sisestamist kustutada kohe kõik seadmes olevad andmed. Prantsusmaa ja Madalmaade ühisoperatsiooni käigus arendati välja Trooja hobuse tarkvara, mis installeeriti simuleeritud tarkvaravärskenduse kaudu lõppseadmetesse. Pealtkuulamine puudutas EncroChati kasutajaid 122 riigis, sealhulgas ligikaudu 4600 kasutajat Saksamaal. Saksamaa prokuratuur koostas mitu Euroopa uurimismäärust, et kasutada pealtkuulatud andmeid kriminaalmenetlustes seoses kahtlusega, et seni tuvastamata isikud, kelle puhul on kahtlus, et nad kuuluvad kuritegelikku ühendusse, on ebaseaduslikult kaubitsenud narkootiliste ainetega. Prantsusmaa kriminaalkohus rahuldab Euroopa uurimismäärused ja andis taotletud andmed üle. Saksamaa prokuratuur viis seejärel tuvastatud EncroChati kasutajate suhtes läbi uurimistoimingud. Käsitletavas asjas süüdistatavale esitati Prantsusmaalt saadud tõenditele tuginedes süüdistus.

Euroopa kõrgemates kohtutes löövad laineid pealtkuulatud EncroChati andmetel põhinenud süüdimõistvate kohtuotsuste peale esitatud edasikaebused ja Euroopa Kohus ei ole selles suhtes erand. Saksamaa esimese astme kohus, kus asjaomane kriminaalmenetlus on pooleli, küsis Euroopa Kohtult, kas kõnealused Euroopa uurimismäärused on koostatud Euroopa uurimismääruse direktiivi<sup>1</sup> rikkudes.

Oma tänases ettepanekus tuletas kohtujurist Tamara Ćapeta meelde, et Euroopa uurimismääruse võib koostada üksnes tingimusel, et seda sisaldavat uurimistoimingut oleks saanud kasutada samadel tingimustel sarnases riigisiseses asjas. Käsitletavas asjas on sarnane riigisisene asi niisugune, milles kantakse tõendeid üle Saksamaal ühest kriminaalmenetlusest teise. Kuna Euroopa uurimismääruse direktiiv võimaldab konkreetses asjas pädeval prokuröril koostada Euroopa uurimismääruse ning ei ilmne, et Saksamaa õiguse kohaselt peaks samalaadse riigisisese üleandmise korral olema antud kohtu luba, asus kohtujurist seisukohale, et **Saksamaa prokuröril oli õigus koostada kõnealused Euroopa uurimismäärused. Teisisõnu, liidu õiguses ei nõuta, et sellised Euroopa uurimismäärused peaks koostama kohtunik.**

Kohtujurist leidis veel, et kuna elektroonilise side pealtkuulamiseks andsid loa Prantsusmaa kohtud, **tuleks Saksamaa ametiasutustel omistada sellele menetlustoimingule samasugune väärtus, nagu nad teeksid riigisiselt.** See on nii ka siis, kui Saksamaa kohus teeks konkreetsel juhul teistsuguse otsuse.

Lõpuks, selliste tõendite lubatavus, mis võivad olla saadud liidu õigust rikkudes, ei ole liidu õiguse, vaid riigisisese õiguse küsimus, mille puhul tuleb siiski järgida liidu õiguskorraga tagatud põhiõigusi.

**MÄRKUS:** Kohtujuristi ettepanek ei ole Euroopa Kohtule siduv. Kohtujuristi ülesanne on täiesti sõltumatult teha Euroopa Kohtule ettepanekuid talle määratud asjade õigusliku lahenduse kohta. Euroopa Kohtu kohtunikud asuvad selles kohtuasjas nõu pidama. Kohtuotsus tehakse hiljem.

**MÄRKUS:** Eelotsusetaotlus võimaldab liikmesriikide kohtutel taotleda kohtuvaidluste lahendamisel Euroopa Kohtult liidu õiguse tõlgendamist või liidu õigusakti kehtivuse üle otsustamist. Euroopa Kohus ei lahenda riigisisest kohtuvaidlust. Kohtuasja lahendamine kooskõlas Euroopa Kohtu otsusega on liikmesriigi kohtu ülesanne. Euroopa Kohtu otsus on ühtlasi siduv ka teiste liikmesriikide kohtutele, kes lahendavad sarnast probleemi.

Ajakirjandusele mõeldud mitteametlik dokument, mis ei ole Euroopa Kohtule siduv.

Otsuse [terviktekst](#) on CURIA veebileheküljel alates selle kuulutamise päevast.

Täiendavat teavet annab Marta Osleja ☎ (+352) 4303 6005.

Kohtuotsuse kuulutamisest saab pildisalvestisi „[Europe by Satellite](#)“ kaudu ☎ (+32) 2 2964106

Hoiame ühendust!



---

<sup>1</sup> Euroopa Parlamendi ja nõukogu 3. aprilli 2014. aasta direktiiv [2014/41/EL](#), mis käsitleb Euroopa uurimismäärust kriminaalasjades.